870 (2020-2021) – Nr. 3
ingediend op 24 januari 2022 (2021-2022)

Verslag

namens de Commissie voor Welzijn,
Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding
uitgebracht door Tine van der Vloet

over het voorstel van decreet

van Maaike De Rudder, Katja Verheyen, Freya Saeys, Elke Sleurs,
Katrien Schryvers en Koen Daniëls

tot wijziging van het decreet van 30 april 2004
tot oprichting van het intern verzelfstandigd
agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien regie,
wat de gegevensdeling met het OCMW
en de samenwerking met de kraamklinieken betreft

Documenten in het dossier:
870 (2020-2021) – Nr. 1: Voorstel van decreet
– Nr. 2: Advies van de Vlaamse Toezichtcommissie
voor de verwerking van persoonsgegevens

verzendcode: WEL

Vlaams Parlement

Samenstelling van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding:

Voorzitter: Stefaan Sintobin.

Vaste leden:
Koen Daniëls, Lorin Parys, Elke Sleurs, Tine van der Vloet, Katja Verheyen;
Immanuel De Reuse, Stefaan Sintobin, Suzy Wouters;
Maaike De Rudder, Katrien Schryvers;
Freya Saeys, Maurits Vande Reyde;
Ann De Martelaer, Jeremie Vaneeckhout;
Freya Van den Bossche.

Plaatsvervangers:
Allessia Claes, Piet De Bruyn, Freya Perdaens, Sarah Smeyers, Annabel Tavernier;
Yves Buysse, Ilse Malfroot, Frieda Verougstraete-Deschacht;
Vera Jans, Kurt Vanryckeghem;
Gwenny De Vroe, Emmily Talpe;
Johan Danen, Celia Groothedde;
Conner Rousseau.

Toegevoegde leden:
Lise Vandecasteele.

INHOUD

1. Toelichting door Maaike De Rudder, indiener 4
1.1. Lokale besturen 4
1.2. Kraamklinieken 4
2. Algemene bespreking 4
3. Artikelsgewijze bespreking en stemming 7
4. Eindstemming 7

De Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding besprak het voorstel van decreet tot wijziging van het decreet van 30 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien regie, wat de gegevensdeling met het OCMW en de samenwerking met de kraamklinieken betreft, tijdens haar vergadering van dinsdag 18 januari 2022.

(Deze commissievergadering werd als videoconferentie georganiseerd.)

1. Toelichting door Maaike De Rudder, indiener

Maaike De Rudder stelt twee wijzigingen voor aan het decreet van 30 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien regie. De wijzigingen zorgen voor een rechtsgrond op basis waarvan het agentschap gegevens kan delen met lokale besturen en met kraamklinieken.

1.1. Lokale besturen

Het voorgestelde juridische kader voor gegevensdeling tussen agentschap en lokale besturen vergroot de toegang van kwetsbare gezinnen tot sociale hulp en dienstverlening. Het lokale niveau ondersteunt al kwetsbare gezinnen maar ervaart moeilijkheden om te weten te komen welke gezinnen kwetsbaar zijn. Er moet daarenboven steeds aandacht worden opgebracht voor hun privacy. De wijzigingen voorgesteld in artikel 2 bepalen daarom dat medewerkers van de lokale teams van het agentschap, die gebonden zijn aan hun beroepsgeheim, identificatiegegevens van kwetsbare cliënten kunnen doorgeven aan maatschappelijke werkers, die eveneens gebonden zijn door hun beroepsgeheim.

De wijzigingen voorgesteld in artikel 2 bepalen welke gegevens doorgegeven kunnen worden. Cliënten worden steeds op voorhand op de hoogte gebracht over wat er met hun gegevens zal gebeuren en wat de bedoeling is van de gegevensuitwisseling. Het agentschap moet daartoe samenwerkingsakkoorden sluiten met de lokale besturen.

Met deze belangrijke wijzigingen kan het armoedebeleid een stap vooruitzetten. Lokale besturen krijgen betere toegang tot informatie om armoede aldus verder aan te pakken op lokaal niveau. Het agentschap beschikt over veel informatie waarmee de lokale besturen voortaan binnen het wettelijke kader aan de slag kunnen.

1.2. Kraamklinieken

De inwerkintreding van de algemene verordening gegevensbescherming bemoeilijkt de essentiële uitwisseling van gegevens over pas bevallen moeders en hun kind tussen kraamklinieken en agentschap. Om te kunnen inzetten op het geïntegreerde gezinstraject moet het agentschap over informatie beschikken over de pas bevallen moeders.

Artikel 10 van het decreet van 30 april 2004 biedt het agentschap een rechtsgrond om de persoonsgegevens van toekomstige ouders te verwerken maar de in artikel 3 van dit voorstel van decreet voorgestelde nieuwe bepaling geeft ook de ziekenhuizen een duidelijke rechtsgrond.

2. Algemene bespreking

Freya Saeys vindt de gegevensdeling met het lokale niveau essentieel. Het is belangrijk dat de ontwikkeling van een kind tijdens zijn eerste duizend dagen wordt gevolgd. De Huizen van het Kind en de consultatiebureaus moeten daarop inzetten. Daarnaast moet worden nagegaan hoe deze gezinnen en kinderen op alle mogelijke

vlakken begeleid kunnen worden. De situatie van een kind wordt bepaald door de situatie van de ouders. Omdat de Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn (OCMW) een aantal maar niet alle gezinnen in een kwetsbare situatie kennen, is gegevensdeling van belang.

Het OCMW is vertrouwd met onderbescherming en maakt deel uit van het geïntegreerd breed onthaal. Samen met Centra Algemeen Welzijnswerk en diensten maatschappelijk welzijn van de ziekenfondsen kunnen ze ervoor zorgen dat gezinnen een beroep kunnen doen op hun rechten. Gezinnen kunnen aldus worden toegeleid naar welzijns- en gezondheidsdiensten, of naar het Huis van het Kind om alle tegemoetkomingen te kunnen aanvragen.

Om gegevens te delen moet de cliënt toestemming verlenen. Cliënt en lokaal bestuur moeten samen een traject opzetten zodat hun situatie met het oog op het welzijn van het kind kan verbeteren. Deze gegevensdeling biedt OCMW's een hefboom om gezinnen vroegtijdig te begeleiden.

De decretale basis tussen het agentschap Opgroeien regie en ziekenhuizen is belangrijk om het consultatiebureaus mogelijk te maken gezinnen te ondersteunen in de perinatale periode. Vanwege het korte ziekenhuisverblijf na een bevalling is deze gegevensdeling meer dan ooit nodig voor een optimale preventieve gezinszorg.

Katja Verheyen is tevreden over dit voorstel van decreet dat lokale besturen een bijkomend instrument geeft om kwetsbare kinderen die uit de boot zijn gevallen toch te bereiken. Het agentschap Opgroeien regie beschikt mogelijks over waardevolle informatie voor OCMW, Huis van het Kind of geïntegreerd breed onthaal waarmee ze outreachend en gericht kunnen werken. Deze gegevens moeten op een solide juridische basis en na toestemming van de cliënt uitgewisseld kunnen worden. Ongeacht het aantal kwetsbare gezinnen dat aldus geïdentificeerd wordt, zal deze wijziging nuttig blijken.

Dit voorstel van decreet komt bovendien tegemoet aan de aanbeveling van de Commissie ad hoc voor de Evaluatie en Verdere Uitvoering van het Vlaamse Coronabeleid om te komen tot een betere ontsluiting van alle beschikbare informatie bij de Vlaamse overheid door die informatie administratief eenvoudig toegankelijk te maken voor de lokale overheid. De commissie beveelt voorts aan hierbij respect te betonen voor de privacy. Waar mogelijk moet worden ingezet op automatische gegevensdeling (*Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 519/3).

Daarnaast lost dit voorstel van decreet een probleem op ontstaan door de inwerkingtreding van algemene verordening gegevensbescherming. Ziekenhuizen willen of durven zonder juridische basis geen essentiële geboortegegevens doorgeven vanwege de strengere privacyregels. Dit voorstel van decreet zorgt voor de decretale onderbouw en voldoende waarborgen ter bescherming van persoonsgegevens van de cliënt. Afsluitend verklaart Katja Verheyen te rekenen op brede steun voor dit voorstel van decreet.

Maxim Veys heeft lang uitgekeken naar de bespreking van dit voorstel van decreet dat onder meer over lokale armoedebestrijding gaat. De memorie van toelichting vermeldt een onderzoek van professor Wim Van Lancker waaraan een project van het OCMW van Kortrijk en de Europese Commissie ten grondslag ligt. Na afloop van dit project heeft Vooruit in 2018 een plan voorgesteld om op alle beleidsniveaus de handen in elkaar te slaan om armoede te bestrijden. Het lokale niveau treedt op als regisseur, maar de bevoegdheden zijn verdeeld over verschillende deelniveaus. Dit voorstel van decreet zet een belangrijke stap in het nagestreefde armoedepact tussen Vlaanderen, het federale niveau en de lokale overheden.

Het armoedebeleid is in Kortrijk toegespitst op vroegdetectie vanwege de frustratie die ontstaat wanneer de Kinderarmoede-index van Kind en Gezin verschijnt. Deze index is geen indicator voor het lokale armoedebeleid. Het focust op criteria waar het lokale niveau amper vat op heeft. De meerwaarde zit in het feit dat de verpleegkundigen van Kind en Gezin bij veel mensen over de vloer komen. Waar lokale besturen grote inspanningen leveren om alle mensen in armoede te detecteren, beschikt Kind en Gezin over gegevens, maar kan die niet delen. Omdat dit dankzij dit voorstel van decreet wel mogelijk zal zijn, benadrukt de spreker het belang van deze wijziging voor het lokale armoedebeleid.

Er moeten samenwerkingsovereenkomsten afgesloten worden tussen het agentschap en de lokale besturen. Zal er werk worden gemaakt van een standaardovereenkomst? Hoe benadert het agentschap dit? Moeten de gemeenten zelf het initiatief nemen? Maxim Veys pleit voor een actieve opvolging hiervan.

De spreker is tevreden dat dit strijdpunt van Vooruit realiteit wordt. Over de vraag hoe doorgegeven informatie structureel behandeld moet worden door de OCMW's zal allicht nog van gedachten gewisseld worden. Zijn fractie zal dit voorstel van decreet goedkeuren.

Celia Groothedde is voorstander van preventieve gezinszorg. Gegevensdeling biedt voordelen zoals automatische rechtentoekenning of ontsluiting van hulp, maar benadrukt tegelijk het belang van respectvolle zorg en dito zorgaanbod. Dat alles past in de discussie van professionals die met jonge gezinnen omgaan over het beroepsgeheim. In welke mate is er rekening gehouden met de reserves van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van personengegevens bij dit voorstel van decreet (*Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 870/2)?

Daarnaast wil het lid weten of er rekening is gehouden met de verslagen van de federale ombudsdienst 'Rechten van de Patiënt'. In 2020 heeft die ombudsdienst klachten ontvangen over ongeautoriseerde toegang tot gezondheidsgegevens en over de wijze waarop wordt omgegaan met klachten daarover.

Ten slotte rijst de vraag of lokale toepassing kan leiden tot een minder eenvormig beleid en mogelijks willekeur. Celia Groothedde stelt deze vraag voornamelijk omdat het om kwetsbare mensen gaat die hun rechten vaak niet kennen en wantrouwig staan tegenover overheidshulp. Het is in het belang van alle betrokkenen dat er zorgvuldig wordt omgesprongen met hun privacy.

Suzy Wouters staat achter gegevensdeling met lokale welzijnsactoren omdat aldus armoede vroegtijdig wordt opgespoord en ondersteuning kan worden opgestart. Gegevens worden bovendien steeds op basis van vrijwilligheid gedeeld.

Ze heeft geen opmerkingen bij de gegevensdeling tussen agentschap en ziekenhuizen bij een bevalling. Het is een goede mogelijkheid om elke ouder gezinsondersteuning aan te bieden. Het staat ouders vrij hierop in te gaan. Het Vlaams Belang steunt dit voorstel van decreet.

Katrien Schryvers zegt dat lokale besturen op korte termijn opgeroepen zullen worden om hiervan werk te maken. Ze gaat ervan uit dat er ook een voorstel van samenwerkingsakkoord ter beschikking zal worden gesteld. De verdere uitrol van het geïntegreerd breed onthaal biedt talrijke kansen. Wie lokaal actief is, wil hier allicht zo snel mogelijk zelf mee aan de slag of zal het lokale bestuur daartoe aansporen. Dit voorstel van decreet biedt de kans om kwetsbare gezinnen proactief te begeleiden. Het is vaak moeilijk om te vernemen wat zich achter een voorgevel afspeelt. Signalen herkennen is niet altijd mogelijk omdat mensen zich afschermen.

De bezorgdheden van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonengegevens zijn ondervangen in het voorstel van decreet en nopen niet tot een aanpassing van de tekst. Omdat de termijnen voor het bewaren en beheren van bestuursdocumenten zijn bepaald in het Bestuursdecreet van 7 december 2018 bevat dit voorstel van decreet geen afzonderlijke bepalingen. Artikel 11, §2, van decreet van 16 februari 2018 betreffende het lokaal sociaal beleid biedt een antwoord op de vraag of de toestemming van de cliënt ook geldt voor de mededeling van gegevens aan het OCMW. Bepalingen uit andere relevante decreten zijn ook van toepassing op dit voorstel van decreet. Het kader voor het delen van gegevens tussen OCMW en andere partners van het geïntegreerd breed onthaal, die allemaal zijn gebonden door het beroepsgeheim, wordt uitgewerkt in het decreet van 16 februari 2018 betreffende het lokaal sociaal beleid en het bijhorende besluit van de Vlaamse Regering.

Afsluitend meldt *Celia Groothedde* dat Groen ondanks reserves bij de verdere implementatie dit voorstel van decreet zal goedkeuren.

3. Artikelsgewijze bespreking en stemming

Artikel 1 tot en met 4

Artikel 1 tot en met 4 worden zonder opmerkingen eenparig met 14 stemmen aangenomen.

4. Eindstemming

Het voorstel van decreet wordt eenparig met 14 stemmen aangenomen.

Stefaan SINTOBIN,
voorzitter

Tine VAN DER VLOET,
verslaggever